

Рада ухвалила закон про забезпечення прав людей з інвалідністю на працю: що він передбачає

Дата: 15 Січня 2025

Верховна Рада України 15 січня ухвалила євроінтеграційний закон щодо забезпечення прав осіб з інвалідністю на працю (5344-д).

Про це [ідеться](#) в картці законопроекту на сайті ВР.

Фото: ілюстраційне edf-feph.org

Як повідомляє пресслужба парламенту, закон імплементує пункти “g” та “i” статті 27 “Праця та зайнятість” Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю. Зокрема, документ передбачає такі норми:

- органи держави та місцевого самоврядування будуть внесені до переліку робіт місць, які пропонуються людям з інвалідністю;

- передбачається впровадження державних стандартів обладнання (облаштування робочого місця та забезпечення розумним пристосуванням робочих місць на підприємствах та організаціях;
- запроваджується внесок замість адміністративно-господарських санкцій за невиконання нормативу працевлаштування людей з інвалідністю.

Як **вказали** в громадській спілці “Ліга сильних”, на сьогодні в Україні лише 16–18% осіб з інвалідністю мають роботу. Це вдвічі менше, ніж у країнах ЄС, де рівень зайнятості досягає 35–50%.

В організації пояснюють, які позитивні норми запроваджує законопроект № 5344-д.

- Підтримка роботодавців у працевлаштуванні осіб з інвалідністю. Зокрема, можливість отримати фінансову допомогу без вимоги реєстрації людини з інвалідністю як безробітної та зниження бюрократичних бар'єрів для роботодавців, які працевлаштовують людей з інвалідністю самостійно.
- Служба зайнятості, Пенсійний фонд та Фонд соціального захисту обмінюватимуть даними, щоб визначити людей з інвалідністю, які потребують роботи, та допомагати їм працевлаштуватися.
- Запровадження інституту асистентів під час працевлаштування. Асистенти забезпечуватимуть підтримку людей з інвалідністю на робочому місці, допомагаючи адаптуватися до нових умов праці.
- Посилення гарантій для найуразливіших категорій людей з інвалідністю. Працевлаштування осіб з інвалідністю I групи або II групи з порушенням зору чи психічними порушеннями зараховуватиметься як виконання двох робочих місць нормативом.
- Створення державних і місцевих програм, спрямованих на навчання, адаптацію працевлаштування людей з інвалідністю, які реалізовуватимуться на місцевому рівні.
- Реформа квотування робочих місць. Податкові пільги отримуватимуть усі роботодавці, які працевлаштовують 50% і більше людей з інвалідністю, незалежно від форми власності підприємства.

Утім, у законопроекті не врегульовано питання компенсації за розумне пристосування для людей з інвалідністю, які є самозайнятими особами, звертають увагу в громадській спілці. Але закон дозволить запуснути механізм змін і зробити перші кроки, щоб ринок праці став відкритим та дружнім до людей з інвалідністю.

“Як показує досвід європейських країн, навіть за запровадженої законодавчої бази ситуація з працевлаштуванням людей з інвалідністю часто бажає кращого через

фінансові обмеження, недостатню підтримку з боку державних органів і суспільні стереотипи. Усе це поступово треба буде змінювати і в нас”, – наголосили в “Лізі сильних”.

Водночас напередодні голосування Національна Асамблея людей з інвалідністю України **висловила** свою стурбованість щодо змісту законопроекту № 5344-д. На сайті організації опублікували лист-звернення до народних депутатів.

“Попри декларації авторів законопроекту щодо покращення можливостей працевлаштування осіб з інвалідністю, цей документ не відповідає реальним потребам та Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю. Важливо зазначити, що процес його розгляду був непрозорим, а поправки від громадських організацій переважно були проігноровані”, – йдеться в повідомленні НАІУ.

Зокрема, у НАІУ попередили, що ухвалення цього документа призведе до серйозного порушення прав осіб з інвалідністю, серед яких:

- скасування фінансування освітніх, соціальних та трудових реабілітаційних програм;
- припинення підтримки підприємств, що забезпечують працевлаштування осіб з інвалідністю;
- ліквідація податкових пільг для таких підприємств;
- скасування норм щодо друку літератури шрифтом Брайля для незрячих громадян України та механізму фінансування виробництва такої літератури;
- декларативність обов’язковості соціальних послуг, які не оплачуються на практиці.

Рівень працевлаштування людей з інвалідністю в Україні є вкрай низьким: офіційно лише близько 17% з них **знайшли** роботу у 2021 році, а за весь 2023 рік їх **побільшало** лише на 0,1%.

Однією з причин такої низької працевлаштованості є поширення стереотипів, спричинене браком знань, та низька доступність просторів. Погана обізнаність про потреби людей з інвалідністю призводить до високого рівня недовіри між ними та роботодавцями, як **свідчать** дослідження.

ПОПУЛЯРНЕ

за тиждень

за місяць

за рік

вибір редакції